

تاثیر کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان

پربناز شیخی^۱، رقیه وحدت^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران.

pari.shikhy1993@gmail.com

۲- استادیار، گروه آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران.

r.vahdat_77@yahoo.com

خلاصه

هدف بررسی تاثیر کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان شهر ارومیه بود. طرح پژوهشی تحقیق حاضر، توصیفی پیمایشی به لحاظ بررسی روابط از نوع همبستگی و از نوع معادلات ساختاری بود. دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان ارومیه در سال تحصیلی ۱۴۰۳ به تعداد ۸۸۵ نفر (۵۳۵ نفر دانشجویان معلم مرد و تعداد ۳۵۰ نفر دانشجویان معلم زن) بودند. نمونه آماری به روش تصادفی خوشه ای ۲۷۰ نفر (۱۶۳ نفر دانشجویان معلم مرد و تعداد ۱۰۷ نفر دانشجویان معلم زن) برآورد شد. داده ها با استفاده از پرسشنامه های، صلاحیت حرفه ای (بابایی، ۱۳۹۳)، کارورزی (نووتروف، ۲۰۰۱)، مسئولیت پذیری شخصی (مرگلر و شیلد، ۲۰۱۶) و فرهنگ پذیری (عزیزی و همکاران، ۱۴۰۲)، جمع آوری و با نرم افزارهای (SPSS V. 28) و (Lisrel V. 10) تجزیه و تحلیل شدند. نتایج تحلیل مسیر نشان داد که کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای، مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد ($P < 0.01$). مسئولیت پذیری شخصی بر صلاحیت های حرفه ای در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد ($P < 0.01$). فرهنگ پذیری بر صلاحیت های حرفه ای در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد ($P < 0.01$). کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق مسئولیت پذیری شخصی در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش غیرمستقیم دارد ($P < 0.01$). کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش غیرمستقیم دارد ($P < 0.01$). مسئولین امر باید به دانشجویان معلمان در زمینه کسب این تجربیات کمک نمایند و بتوانند با توسعه و تقویت مسئولیت پذیری شخصی و اجتماعی آنها و تقویت روحیه همگرایی و فرهنگ پذیری دانشجویان معلمان بر تقویت تدریس و یاددهی یادگیری آنها بیافزایند و باعث رسیدن آنها به اوج صلاحیت های حرفه ای مدنظر سیستم آموزشی شوند و آینده کشور را بابت تربیت معلمان دلسوز و با تجربه بالا بیمه نمایند.

کلمات کلیدی: کارورزی، صلاحیت های حرفه ای، مسئولیت پذیری شخصی، فرهنگ پذیری، دانشجویان معلمان، دانشگاه فرهنگیان.

The effect internship on Professional qualifications through personal accountability and acculturation in student teachers of Farhangian University

Parinaz Sheikhy¹, Roghayeh Vahdat²

1- Master's student, Department of Elementary Education, Islamic Azad University, Urmia branch, Urmia, Iran.

zahrghala98@gmail.com

2- Assistant Professor, Department of Elementary Education, Islamic Azad University, Urmia branch, Urmia, Iran.

r.vahdat_77@yahoo.com

Abstract

The aim was to investigate the effect of internship on professional qualifications through personal responsibility and acculturation in student teachers of Farhangian University of Urmia. The research design of the present study was a descriptive survey in terms of investigating the relationships of correlation type and structural equation type. In the academic year of 1403, there were 885 student teachers (535 male student teachers and 350 female student teachers) in Farhangian University of Urmia. The statistical sample was estimated by random cluster method of 270 people (163 male student teachers and 107 female student teachers). Data were collected using questionnaires of professional competence (Babaei, 2013), internship (Novtrov, 2001), personal responsibility (Mergler and Shield, 2016) and acculturation (Azizi et al., 2014). (SPSS V. 28) and (Lisrel V. 10) software were analyzed. The results of the path analysis showed that internship has a direct role on professional qualifications, personal responsibility and acculturation in student teachers of Farhangian University ($P < 0.01$). Personal responsibility has a direct role on professional qualifications in student teachers of Farhangian University ($P < 0.01$). Acculturation has a direct role on the professional qualifications of student teachers of Farhangian University ($P < 0.01$). Internship has an indirect role on professional qualifications through personal responsibility in student teachers of Farhangian University ($P < 0.01$). Internship has an indirect role on professional qualifications through acculturation in student teachers of Farhangian University ($P < 0.01$). The authorities should help the student teachers in the field of gaining these experiences and be able to strengthen their teaching and learning by developing and strengthening their personal and social responsibility and strengthening the spirit of convergence and acculturation of the student teachers and make them reach the peak of their professional qualifications become an educational system and insure the future of the country by training compassionate and highly experienced teachers.

Key words: Internship, professional qualifications, personal responsibility, acculturation, student teachers, Farhangian University.

۱. مقدمه

برای اینکه بتوان تحصیلات تئوریک و آکادمیک را به حالت عملی و قابل استفاده درآورد، باید دانشجویان در تمامی رشته های دانشگاهی برای کسب تجربه و تبدیل آموخته های خود به تجربیات عملی، در رشته های تخصصی خود کارورزی، داشته باشند تا بتوانند با کمک این مورد، اندوخته های تئوریکی که دارند را به تجربیاتی قابل استفاده در وضعیت شغلی خویش درآورند. معلمی یکی از سختترین مشاغل دنیا محسوب می گردد و همه دانشجویان فعال در عرصه علوم تربیتی بخصوص آموزش ابتدایی از همان دوران دانشگاه با مدرسه و دانش آموزان عجین شوند و هر آنچه را که در دانشگاه یاد گرفتند به

حالتی عملی جهت استفاده در شغل آینده خویش تبدیل نمایند تا بتوانند در آینده از این تجربیات به نحو احسن استفاده نمایند. یکی از عوامل مهمی که در دوران کنونی باعث می گردد همه دانشجویان معلمان آنچه را که یاد می گیرند به راحتی از حالت تئوریک وار به حالت عملی و تجربی تبدیل نمایند، صلاحیت حرفه ای آنها است. توانایی معلم در برآوردن نیازها و مطالبات حرفه تدریس به میزان کافی و با استفاده از مجموعه ای یکپارچه از دانش، مهارت و نگرش گفته می شود به طوری که این مجموعه در عملکرد و بازتاب معلم تجلی یابد. فرهنگ آکسفورد، صلاحیت را به عنوان قدرت، توانایی و ظرفیت انجام دادن وظیفه تعریف می کند. کیو، صلاحیت را نتیجه بکار بردن دانش و مهارت به طور مناسب (صلاحیت = مهارت + دانش) می داند [۱]. نیچ ولد صلاحیت حرفه ای را توانایی معلم در برآوردن نیازها و مطالبات حرفه ی تدریس به میزان کافی و با استفاده از مجموعه ای یکپارچه از دانش، مهارت و نگرش گفته است به طوری که این مجموعه در عملکرد و بازتاب معلم تجلی یابد [۲]. موسسه ملی پارک سرویس امپلویز، صلاحیت را مجموعه ای از دانش، مهارت، توانایی در شغلی خاص می داند که به شخص اجازه می دهد تا به موفقیت در انجام وظایف دست یابد. صلاحیت معلمی را می توان در سه حیطه صلاحیت های شناختی، صلاحیت های عاطفی و صلاحیت های مهارتی طبقه بندی نمود [۳]. هانتلی [۴]، قابلیت های معلمان را در سه زمینه دانش حرفه ای، عمل حرفه ای و تعهد حرفه ای دسته بندی کرده است. فرآیند توسعه دانش و معلومات نظری به گونه معمول از راه تحصیل در سطوح دانشگاهی حاصل می شود و توسعه دانش و معلومات زیربنایی باعث توسعه مهارت ها و نگرش به شغل به شمار می آیند [۵].

یک عامل مهم که در زمینه توسعه و تقویت صلاحیت حرفه ای برای شغل آینده مهم است، کارورزی است. نیروی انسانی، مهمترین سرمایه هر کشوری هستند؛ بنابراین توانمندسازی آنها رسالت مهمی است. در این راستا، آموزش عالی از این جهت که رسالت تولید علم، ترویج دانش و آموزش و پرورش دانشجویان به عنوان سرمایه انسانی مورد نیاز جامعه را عهده دار است، از جایگاهی با اهمیتی برخوردار است [۶]. یکی از عناصر تأثیرگذار در پرورش و توسعه توانمندیهای دانشجویان، برنامه های درسی دانشگاه ها است. علی رغم اینکه، به زعم فتحی واجارگاه و شفیع [۷] رشد و بالندگی دانشجویان باید در برنامه های درسی منعکس شود و به استناد ابوالحسنی و همکاران [۸] برنامه درسی می تواند نقش بی بدیلی در تربیت نسلی کار آفرین ایفا نماید؛ اما از آنجا که برنامه های درسی بیشتر رویکرد نظری دارند، بنابراین در پرورش نیروی انسانی توانمند مؤثر نبوده است. در این میان کارورزی به عنوان یکی از برنامه های درسی دوره کارشناسی، زمینه را برای ادغام نظریه و عمل و توسعه فردی و توسعه حرفه ای دانشجویان فراهم نموده است [۹]، به عبارتی دیگر، کارورزی، دانش و نظریه را با کاربرد و مهارت در محیط کار تلفیق نموده و یکی از عوامل مهمی است که از سوی انجمن دانشگاه های آمریکا به لحاظ تأثیرگذاری برای دستیابی به ماندگاری یادگیری دانشجویان مطرح می شود [۱۰]. از طرفی دیگر، کارورزی برای گنجاندن تجربه عملی در برنامه های تحصیلی مبتنی بر حرفه در مدارس و دانشگاه ها به کار می رود؛ بنابراین، کارورزی نه به عنوان یک درس در کنار سایر دروس، بلکه به عنوان نقطه ثقل برنامه های درسی شاخصی برای ارزیابی شایستگی های حرفه ای کسب شده توسط دانشجویان قلمداد می شود. بر این اساس، کارورزی باید بتواند دانشجویان را برای موقعیت های شغلی آینده آماده کند [۹]، چرا که وقتی دانشجویان وارد زندگی حرفه ای می شوند، با چالش های زیادی روبرو خواهند شد. از این رو، کارورزی پلی است برای پیوند نظریه و عمل با شرکت در فعالیت های نظارت و برنامه ریزی شده، کارورزی نه تنها مهارت های شخصی دانشجویان را بهبود می بخشد بلکه آنها را برای ورود به بازار کار آماده می کند [۱۱].

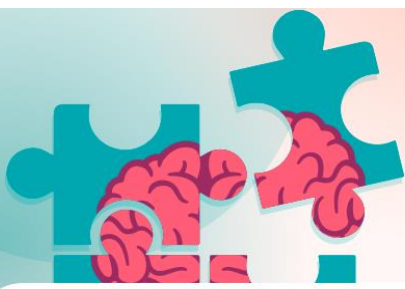
یک عامل مهم دیگر که در زمینه توسعه و تقویت صلاحیت حرفه ای برای شغل آینده مهم است، مسئولیت پذیری شخصی است. مسئولیت پذیری فردی یعنی افراد در شرایط و موقعیت های پیش آمده مسئولیتی که بر عهده آنهاست با تعهد به سرانجام برسانند بدانند [۱۲]. مسئولیت پذیری با عوامل زیادی از جمله سلامت روان، کیفیت زندگی و کیفیت ارتباطات در ارتباط است و بر همین مبنا رشد و توسعه سالم مسئولیت پذیری یکی از اهداف مهم در دوره نوجوانی است. در واقع مسئولیت پذیری نه تنها در جامعه پذیری و سازگاری فرد با اجتماع و همسالان نقش دارد بلکه بسیاری از عملکردهای

نوجوان را تحت تأثیر قرار می دهد [۱۳]. به همین دلیل، پژوهشگران از حیطه های گوناگون به موضوع مسئولیت پذیری شخصی علاقه مند شده اند و عوامل بسیاری می توانند با مسئولیت پذیری شخصی در همه سنین از نوجوانان گرفته تا کهنسالی در ارتباط باشند و آن را تحت تأثیر قرار دهند [۱۴].

یک عامل مهم دیگر که در زمینه توسعه و تقویت صلاحیت حرفه ای برای شغل آینده مهم است، فرهنگ پذیری است. فرهنگ پذیری فرآیندی از تغییرات فرهنگی و روانی است که در نتیجه تماس بین دو یا چند گروه فرهنگی و اعضای آنها رخ می دهد تغییراتی که در نهایت در اشکال مختلف سازگاری افراد آن جامعه با فرهنگ رخ می دهد [۱۵]. در فرآیند فرهنگ پذیری بحث مربوط به تغییر در درون و بین افراد و گروه ها در یک بعد یا بیش از یک بعد، یکی از مفاهیم مهم است. از منظر تک بعدی افراد در اتخاذ فرهنگ جدید به احتمال کمتر میراث خود را حفظ می کنند حال آنکه در فرهنگ پذیری دو بعدی افراد می توانند در حین کسب فرهنگ جدید فرهنگ مبدأ خود را حفظ کنند [۱۶]. بر اساس دیدگاه های کلی مثبت یا منفی چهار راهبرد روابط بین فرهنگی، همسان سازی، جدایی، ادغام و حاشیه نشینی استفاده می شود [۱۷]. سطح فرهنگ پذیری بیانگر درجه ای است که فرد زبان، ارزش ها، آداب و رسوم و رفتارهای فرهنگ غالب را می پذیرد [۱۸]. حمایت همسالان و معلم ها در مدرسه به عنوان پیش بینی کننده های فرهنگ پذیری و لازمه سازگاری دانش آموزان با مدرسه است. در فرآیند فرهنگ پذیری در سطح روانشناختی فردی، تغییراتی در مجموعه رفتاری افراد (شامل غذا، لباس، زبان، ارزشها و هویت آنها) ایجاد می شود و سازگاری نهایی آنها مواجهه متناسب با این برخوردهای بین فرهنگی است [۱۵]. به یقین یکی از مهمترین عوامل در تعیین ارتباط مؤثر با اعضای جامعه میزبان و می توان گفت محوری ترین آنها، تسهیلات فرد برای صحبت کردن به زبان آن جامعه است [۱۷]. زبان یک ابزار اجتماعی قدرتمند است که جریان انسانی را به یک قوم تبدیل می کند و یک ملت را از طریق ذخیره و انتقال فرهنگ، سنتها و خودآگاهی عمومی یک جامعه شکل می دهد [۱۹]. در فراگیری زبان انتقال فرهنگ تأثیر دارد و گونه های زبانی موجود در نتیجه فرهنگ های مختلف به وجود آمده اند و زبان که یک دنیای کامل است می تواند با کلمات و معانی خود، تمام مرزهای فرهنگ و تمام پیچیدگی های جامعه را در برگیرد [۲۰].

در زمینه متغیرهای پژوهش تحقیقات چندی صورت گرفته که به مواردی از آنها اشاره می گردد: محمودی [۲۱] نشان داد ابعاد اصلی صلاحیت های معلمان، به ترتیب اولویت و اهمیت در چهار گروه «صلاحیت های آموزشی-رفتاری»، «توانمندی-های حرفه ای و عمومی»، «صلاحیت های برنامه ریزی و آمادگی» و در نهایت «صلاحیت های مدیریت و سازمان دهی» قابل معرفی است. کوهستانی [۲۲] نشان داد محققان توسعه صلاحیت های حرفه ای معلمان را انگاره ای بی بدیل در تضمین کیفیت و تحول سامانه های آموزشی دانسته اند. مزروعی و پورشافعی [۲۳] نشان دادند چهار چوب صلاحیت های حرفه ای معلمان شامل تسلط بر دانش مورد تدریس، آشنایی با راهبردهای تدریس، مهارت مدیریت کلاس، دانش در مورد یادگیری، مهارت های توسعه حرفه ای، مهارت های ارتباطی و صلاحیت شخصیتی و رفتاری است. محبی و همکاران [۲۴] نشان دادند معلمان در چهار بعد صلاحیت های دانشی، مهارتی، نگرشی/ارزشی و شخصیتی/اخلاقی در سه سطح (بالا، در حد و پایین تر از متوسط) دسته بندی می شوند. قریشی خوراسگانی [۲۵] نشان دادند، تأثیر کارورزی بر توسعه فردی و حرفه ای و مهارت های فردی و حرفه ای و رابطه بین توسعه فردی و توسعه حرفه ای با مهارت های فردی و حرفه ای مثبت و معنادار بود. احمدی پور و همکاران [۲۶] نشان دادند ضرورت کسب صلاحیت حرفه ای بر مفاهیم صلاحیت حرفه ای تأثیرمعناداری دارد. مفاهیم صلاحیت حرفه ای، خصوصیات دانشجو-معلمان در اجرای اهداف و عوامل تقویت صلاحیت حرفه ای بر مولفه های صلاحیت حرفه ای تأثیرمعناداری دارد و مولفه های صلاحیت حرفه ای بر نقش صلاحیت حرفه ای در تغییر نظام آموزشی تأثیرمعناداری دارد. قموشی و همکاران [۲۷] نشان دادند، مسئولیت پذیری اجتماعی معلمان ریشه در حاکمیت اخلاق حرفه ای بر بینش، منش و کنش آنان که خود ناشی از وضعیت کانون کنترل (درونی یا بیرونی) افراد دارد. انصاری و همکاران [۲۸] نشان دادند، دانش آموزانی که توسط معلمان دارای مدرک صلاحیت تدریس می شوند، به طور قابل توجهی بهتر از

همتایان خود که توسط معلمان بدون صلاحیت حرفه‌ای تدریس می‌شوند، عمل کرده‌اند. اوبکا [۲۹] نشان داد بین صلاحیت معلمان و پیشرفت دانش آموزان در زبان انگلیسی رابطه معناداری وجود دارد. زاهورا و همکاران [۳۰] نشان دادند اکثر معلمان آموزش و پرورش فاقد صلاحیت حرفه‌ای هستند و همچنین شایستگی‌های معلمان مرد با معلمان زن تفاوت معناداری دارد. معلمان مرد در مقایسه با معلمان زن، شایسته و کارآمد بودند. بوردو و همکاران [۳۱] نشان دادند مطالعات اجتماعی یک رشته یکپارچه است که مملو از مفاهیمی است که برای مدیریت آن نیاز به معلمی مدبر دارد و باید معلمان در این زمینه صلاحیت‌های حرفه‌ای را اخذ نمایند.

در شغل معلمی به خصوص در مقطع ابتدایی، معلمان باید از دوران دانشجویی اولاً با محیط مدرسه و با روحیات کودکان آشنا شوند و دوماً بتوانند بر صلاحیت‌های حرفه‌ای خویش بیفزایند تا بتوانند از همان دوران دانشگاه، اندوخته‌های تئوریک خود را به تجربیاتی برای استفاده در آینده تبدیل نمایند تا در دوران مدرسه بتوانند از این تجربیات در زمینه برداشتن قدم‌های اولیه جهت رسیدن به حرفه‌ای گرایشی در شغل خود، استفاده نمایند، لذا باید از دوران دانشگاه هر آنچه را که کسب نمودند از طریق کارورزی به حالتی عملی تبدیل نمایند و معلمی را با تمام گوشت و پوست و استخوان خویش درک و لمس نمایند تا بتوانند در عرصه شغلی با دیدی حرفه‌ای گرایانه پیش روند و در زمینه تعلیم و تربیت و یاددهی و یادگیری به موفقیت برسند و در زمینه شغلی از خود مسئولیت نشان داده و نسبت به خویشتن و جامعه مسئول باشند و بتوانند هم خود حرفه‌ای شوند و هم دانش‌آموزانی حرفه‌ای را پرورش دهند و به آنها تدریسی ارائه دهند که باعث یادگیری عملی و تجربی دانش‌آموزان گردد و آنها را به سمت موفقیت و پیشرفت رهنمون سازند و هم اینکه باعث توسعه فرهنگی در دانش‌آموزان شوند و بر میزان فرهنگ‌پذیری دانش‌آموزانشان تأثیری مثبت گذاشته و آنها را برای ورود و زندگی در بین فرهنگ‌های مختلف آماده تر نمایند، لذا این پژوهش با بررسی موضوع حاضر در پی پاسخگویی به سوال زیر است: آیا صلاحیت حرفه‌ای توسط کارورزی و از طریق مسئولیت‌پذیری شخصی و فرهنگ‌پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان تبیین و پیش‌بینی می‌شوند؟

۲. روش پژوهش

طرح پژوهشی تحقیق حاضر، توصیفی پیمایشی به لحاظ بررسی روابط از نوع همبستگی و از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان اورمیه در سال تحصیلی ۱۴۰۳ به تعداد ۸۸۵ نفر (۵۳۵ نفر دانشجویان معلمان مرد و تعداد ۳۵۰ نفر دانشجویان معلمان زن) بودند. نمونه آماری به روش تصادفی خوشه‌ای ۲۷۰ نفر (۱۶۳ نفر دانشجویان معلمان مرد و تعداد ۱۰۷ نفر دانشجویان معلمان زن) برآورد شد. روش جمع‌آوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای و میدانی بود. ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش ۴ پرسشنامه می‌باشد که بین دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان اورمیه پخش شدند. ابزار به شرح زیر می‌باشند:

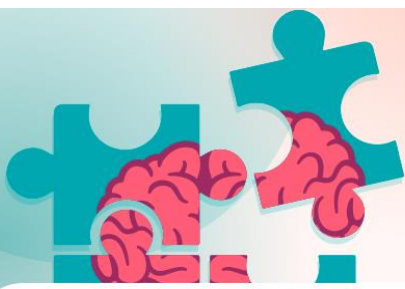
پرسشنامه صلاحیت حرفه‌ای: این پرسشنامه توسط بابایی [۳۲] تدوین شد و مؤلفه‌های پرسشنامه از روی تحقیق ملائی‌نژاد (۱۳۹۱) به دست آمدند. این پرسشنامه شامل ۳۹ ماده است که در طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت تنظیم شده، که گزینه‌های آن از خیلی کم تا خیلی زیاد است و نمره معکوس ندارند و دارای سه خرده‌مقیاس زیر می‌باشد: صلاحیت شناختی: سوالات ۱ تا ۱۴، صلاحیت نگرشی: سوالات ۱۵ تا ۲۳ و صلاحیت مدیریتی: سوالات ۲۴ تا ۳۹. برای بررسی روایی صوری و محتوایی پرسشنامه از نظرات اساتید و متخصصان آموزشی استفاده شد. برای بررسی پایایی این پرسشنامه در یک مطالعه مقدماتی بر روی ۳۲ نفر اجرا گردید و صلاحیت شناختی مهارتی، ۰/۹۱؛ صلاحیت نگرشی رفتاری ۰/۹۰ و صلاحیت مدیریتی ۰/۹۰ و پایایی کل پرسشنامه ۰/۹۶ بدست آمد. در این پژوهش روایی پرسشنامه حاضر به صورت محتوایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۰۸ برآورد شد.

پرسشنامه کارورزی: این پرسشنامه توسط نووتروف [۳۳] و در آمریکا تدوین و مورد استفاده قرار گرفت. این پرسشنامه به بررسی سه مولفه زیر می پردازد: کارورزی (سوالات ۱ الی ۶)، توسعه حرفه ای (سوالات ۷ الی ۱۷)، مهارت حرفه ای (سوالات ۱۸ الی ۲۵)، توسعه فردی (سوالات ۲۶ الی ۳۱) و مهارت فردی (سوالات ۳۲ الی ۳۸). این پرسشنامه شامل ۳۸ سؤال بسته پاسخ در مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت می باشد. پایایی پرسشنامه کارورزی در آمریکا با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ توسط نووتروف در سال ۲۰۰۱ به مقدار ۰/۷۸ گزارش شده بود. در ایران پرسشنامه حاضر توسط قریشی خوراسگانی [۲۵] به منظور تعیین ضریب پایایی، پرسشنامه به صورت آزمایشی در بین دانشجویان علوم تربیتی دانشگاه الزهرا (س)، پخش و اجرا گردید و ضریب آلفای کرونباخ کل پرسشنامه به مقدار ۰/۹۷ به دست آمد. شایان ذکر است، ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای هر یک از مؤلفه های کارورزی (۰/۸۸)، توسعه فردی (۰/۸۴)، توسعه حرفه ای (۰/۸۸)، مهارت فردی (۰/۹۱) و مهارت حرفه‌ای (۰/۹۳) به دست آمد، که نشان از پایایی بالای ابزار پژوهش بود. در این پژوهش روایی پرسشنامه حاضر به صورت محتوایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۱۰ برآورد شد.

پرسشنامه مسئولیت پذیری شخصی: این مقیاس را مرگلر و شیلد [۱۲] تهیه کردند. این مقیاس ۱۵ گویه دارد که در یک مقیاس لیکرتی پنج گزینه ای بین یک (کاملاً مخالفم) تا پنج (کاملاً موافقم) نمره گذاری می شود. این مقیاس دارای سه مؤلفه زیر است (هر مؤلفه دارای پنج سؤال): پاسخگویی شخصی، کنترل رفتاری/هیجانی و کنترل شناختی. دامنه امتیاز این پرسشنامه بین ۱۵ تا ۷۵ است. هر چه امتیاز حاصل شده از این مقیاس بیشتر باشد، نشان دهنده میزان بیشتر مسئولیت پذیری شخصی است و بالعکس. مرگلر و شیلد [۱۲] پایایی این مقیاس را به روش آلفای کرونباخ برای زیر مقیاسهای پاسخگویی شخصی، کنترل رفتاری/هیجانی و کنترل شناختی به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۱ و ۰/۷۱ به دست آوردند. آنان همچنین، روایی این پرسشنامه را به دو روش تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی مورد بررسی قرار دادند. آنان در تحلیل عامل اکتشافی مقدار ضریب KMO را ۰/۸۹ و شاخص کرویت بارتلت را ۴۸۱۲/۳۹ گزارش دادند. نتیجه ی تحلیل عامل اکتشافی استخراج ۳۳ گویه در سه عامل بود. در تحلیل عامل تأییدی ۱۵ گویه در سه عامل مورد تأیید قرار گرفت و شاخص های برازش مدل نیز مطلوب بود [۱۲]. در پژوهشی که توسط جوکار و همکاران (۱۳۹۸) انجام شد، پایایی این مقیاس برای زیر مقیاس های پاسخگویی شخصی، کنترل رفتاری/هیجانی و کنترل شناختی با استفاده از روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۷۰ و ۰/۹۳ به دست آوردند و برای کل مقیاس ۰/۹۲ به دست آمد. همچنین روایی این مقیاس نیز با استفاده از تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از تحلیل مؤلفه های اصلی با چرخش واریماکس نشان داد که تمام ۱۵ گویه تشکیل دو عامل مجزا می دهند: کنترل شناختی/پاسخگویی و کنترل رفتاری/هیجانی. در پژوهش پندار، آزاد و سهرابی [۱۴] میزان آلفای کرونباخ برای پرسشنامه مسئولیت پذیری شخصی ۰/۸۴ به دست آمد. در این پژوهش روایی پرسشنامه حاضر به صورت محتوایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۱۸ برآورد شد.

پرسشنامه فرهنگ پذیری: این پرسشنامه توسط عزیزی، حمیدی و مشکوه [۳۴] طراحی شد. این ابزار ۱۵ سوالی بوده و با دو مؤلفه زیر را می سنجد: مؤلفه زبان و مؤلفه هویت فرهنگی. سطح اندازه گیری پرسشنامه فاصله ای و سوالات به صورت پنج گزینه ای بر اساس طیف لیکرت ۵ امتیازی طراحی شدند. دامنه نمرات بین ۱ تا ۵ هستند. نمره بالاتر نشان دهنده سطوح بالاتر فرهنگ پذیری است و نمره پایین تر نشان دهنده سطوح پایین تر فرهنگ پذیری است. نمره متوسط نشان می دهد که فرد دو زبانه است. برای تهیه پرسشنامه ابتدا ادبیات فرهنگ پذیری مرور شد سپس بر اساس پیشینه گویه های پرسشنامه های معرفی شده در پیشینه ترجمه شد و از بین آنها ۱۵ گویه مربوط به زبان و هویت فرهنگی انتخاب شد و از حیث روایی صوری به تأیید اساتید خبره رسید. جهت بررسی شاخص روایی محتوا از روش والتز و باسل استفاده شد بدین صورت که متخصصان هر گویه را از نظر مربوط بودن، واضح بودن و ساده بودن بر اساس یک طیف لیکرت چهار قسمتی مشخص می کنند. حداقل مقدار برای شاخص CVI برابر با ۰/۷۹ است. در گام بعد پس از اجرای پرسشنامه روی گروه هدف و بعد از جمع آوری داده ها، به جهت پی بردن به الگوهای پنهان و بررسی همپوشانی آنها تحلیل عاملی اکتشافی در نرم افزار

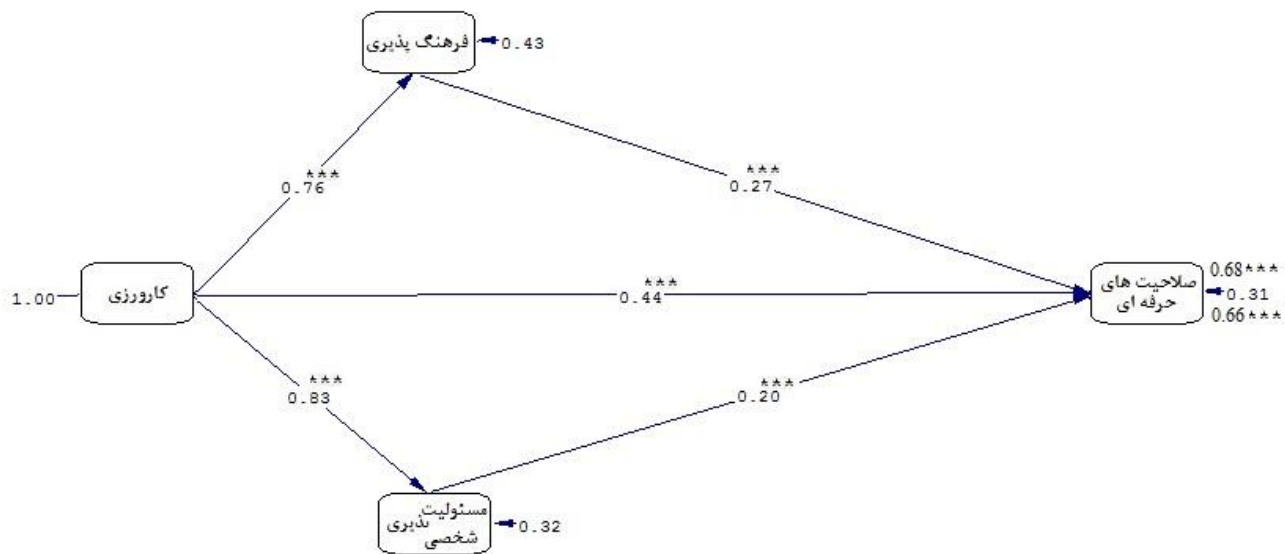
SPSS انجام شد. از آنجایی که انجام تحلیل عاملی اکتشافی نیاز به حجم نمونه بالا دارد، برای اطمینان از کافی بودن حجم نمونه آزمون کفایت KMO انجام شد و همچنین آزمون کرویت بارتلت نمونه برداری برای اطمینان از صفر نبودن همبستگی بین گویه ها انجام شد. پس از انجام تحلیل عاملی اکتشافی و مشخص شدن عوامل، نیاز بود بررسی شود که آیا تعداد عامل ها و بارهای متغیرهایی که روی این عامل ها اندازه گیری شده اند با آنچه بر اساس تئوری و مدل نظری انتظار می رفت انطباق دارد. به این منظور در مرحله بعد عامل های فوق با تحلیل عاملی تأییدی در نرم افزار AMOS مورد بررسی قرار گرفتند و شاخصهای برازش مدل مطلوب گزارش شدند. در نهایت پرسشنامه به صورت اولیه روی تعداد ۳۰ دانش آموز پایه ششم اجرا شد و پایایی همسانی درونی ۰/۸۸ گزارش شد که بیشتر از حداقل پایایی یعنی ۰/۷۰ بود. در این پژوهش روایی پرسشنامه حاضر به صورت محتوایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۰۴ برآورد شد.

برای تجزیه تحلیل داده ها؛ نرم افزارهای Lisrel ویرایش ۱۰ و SPSS ویرایش ۲۸ استفاده شد. در نرم افزار SPSS از آزمون های آماری توصیفی (آزمون فراوانی و آزمون نرمال سنجی داده ها) و در نرم افزار Lisrel از آزمونهای تحلیل مسیر و معادلات ساختاری جهت تجزیه و تحلیل سوالهای پژوهش استفاده شدند.

۳. یافته ها

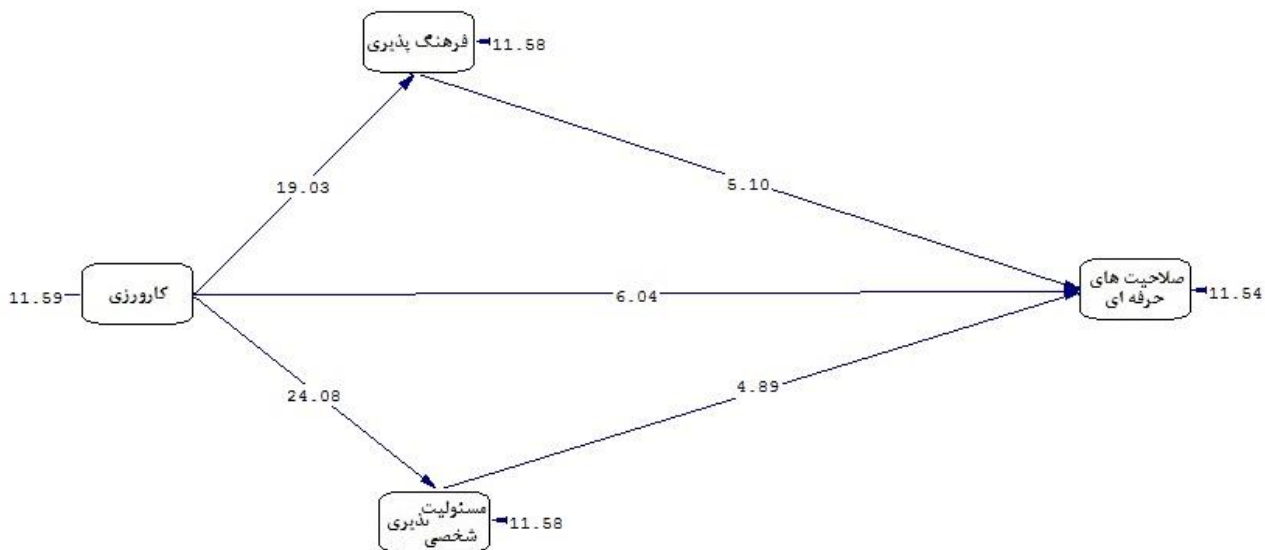
اغلب دانشجویان معلمان بررسی شده از دانشگاه فرهنگیان اورمیه، در رده سنی ۲۴ سال قرار داشته، دانشجویان معلمان آقا، دانشجویان معلمان مقطع تحصیلی لیسانس و از سال چهارم دانشگاه بودند. قدر مطلق چولگی و کشیدگی برای تمامی متغیرها از ۱ کمتر و از ۱- بیشتر بود، لذا توزیع متغیرها نرمال بودند. بین کارورزی، صلاحیت های حرفه ای، مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری از دیدگاه دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان شهر اورمیه، رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. کارورزی از طریق فرهنگ پذیری ۶۸ درصد صلاحیت حرفه ای و کارورزی از طریق مسئولیت پذیری شخصی ۶۶ درصد صلاحیت حرفه ای را از دیدگاه دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان شهر اورمیه تبیین می کنند. با توجه به نتایج شاخص های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد، می توان گفت که مدل آزمون شده پژوهش از برازش خوبی برخوردار بود.

مدل مفهومی تبیین صلاحیت های حرفه ای در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان شهر اورمیه، با تحلیل مسیر و روش بیشینه احتمال ترسیم شد. در نمودارهای ۱ و ۲ مدل آزمون شده پژوهش گزارش شده است. برای آزمون این مدل از نرم افزار (Lisrel) ویرایش ۱۰ استفاده شده است.

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000 ***p<0.001

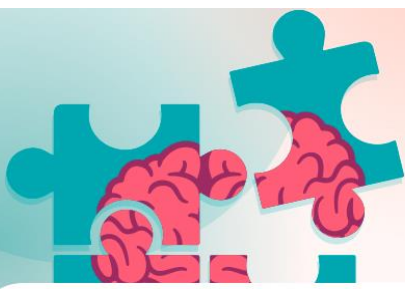
نمودار ۱- مدل ضرایب استاندارد صلاحیت های حرفه ای دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان شهر اورمیه

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

نمودار ۲- مدل ضرایب تی صلاحیت های حرفه ای دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان شهر اورمیه

در نمودارهای ۱ و ۲، آماره خی دو عدم معنی داری نشان داده است، می توان نتیجه گرفت که مدل نظری پژوهش با داده های گردآوری شده برازش مناسب دارد و هم چنین با توجه به معناداری آماره های تی که باید از عدد ۳/۲۹ بزرگتر باشند، مسیر طراحی شده برای نمودارها در سطح ۱ و ۵ درصد معنی دار هستند [۳۵].

آیا کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای، مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد؟ در جدول ۱ نتایج تحلیل مسیر برای سوال اول گزارش شده است.

جدول ۱- تاثیرهای مستقیم کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای، مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری

مسیر	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
کارورزی به صلاحیت حرفه ای	۰/۴۴	۰/۰۵	۶/۰۴	۰/۰۰۱
کارورزی به فرهنگ پذیری	۰/۷۶	۰/۰۵	۱۹/۰۳	۰/۰۰۱
کارورزی به مسئولیت پذیری شخصی	۰/۸۳	۰/۰۵	۲۴/۰۸	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۱ نتایج زیر برآورد شدند: نقش مستقیم استاندارد شده برای مسیر کارورزی به صلاحیت حرفه ای (۰/۴۴) و آماره تی این مسیر (۶/۰۴) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. نقش مستقیم استاندارد شده برای مسیر کارورزی به فرهنگ پذیری (۰/۷۶) و آماره تی این مسیر (۱۹/۰۳) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. نقش مستقیم استاندارد شده برای مسیر کارورزی به مسئولیت پذیری شخصی (۰/۸۳) و آماره تی این مسیر (۲۴/۰۸) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. با توجه به این نتیجه معنی دار، جواب سوال اول تحقیق مثبت می باشد، یعنی کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای، مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد.

آیا مسئولیت پذیری شخصی بر صلاحیت های حرفه ای در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد؟ در جدول ۲ نتایج تحلیل مسیر برای سوال دوم گزارش شده است.

جدول ۲- تاثیر مستقیم مسئولیت پذیری شخصی بر صلاحیت های حرفه ای

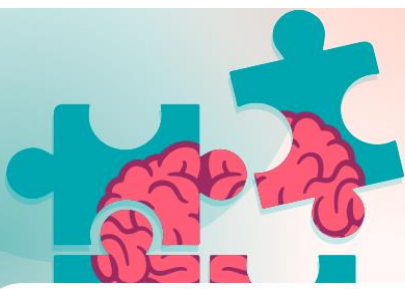
مسیر	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
مسئولیت پذیری شخصی به صلاحیت حرفه ای	۰/۲۰	۰/۰۵	۴/۸۹	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۲ نتایج زیر برآورد شدند: نقش مستقیم استاندارد شده برای مسیر مسئولیت پذیری شخصی به صلاحیت حرفه ای (۰/۲۰) و آماره تی این مسیر (۴/۸۹) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. با توجه به این نتیجه معنی دار، جواب سوال دوم تحقیق مثبت می باشد، یعنی مسئولیت پذیری شخصی بر صلاحیت های حرفه ای در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد.

آیا فرهنگ پذیری بر صلاحیت های حرفه ای در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد؟ در جدول ۳ نتایج تحلیل مسیر برای سوال سوم گزارش شده است.

جدول ۳- تاثیر مستقیم فرهنگ پذیری بر صلاحیت های حرفه ای

مسیر	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
فرهنگ پذیری به صلاحیت حرفه ای	۰/۲۷	۰/۰۵	۵/۱۰	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۳ نتایج زیر برآورد شدند: نقش مستقیم استاندارد شده برای مسیر فرهنگ پذیری به صلاحیت حرفه ای (۰/۲۷) و آماره تی این مسیر (۵/۱۰) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. با توجه به این نتیجه معنی دار، جواب سوال سوم تحقیق مثبت می باشد، یعنی فرهنگ پذیری بر صلاحیت های حرفه ای در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد.

آیا کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق مسئولیت پذیری شخصی در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش غیرمستقیم دارد؟ در جدول ۴ نتایج تحلیل مسیر برای سوال چهارم گزارش شده است.

جدول ۴- تاثیر غیرمستقیم کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق مسئولیت پذیری شخصی

مسیر	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
ترکیب کارورزی با مسئولیت پذیری شخصی به صلاحیت حرفه ای	۰/۱۷	۰/۰۵	۱۱۷/۷۵	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۴ نتایج زیر برآورد شدند: نقش غیرمستقیم استاندارد شده برای مسیر ترکیب کارورزی با مسئولیت پذیری شخصی به صلاحیت حرفه ای (۰/۱۷) و آماره تی این مسیر (۱۱۷/۷۵) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. با توجه به این نتیجه معنی دار، جواب سوال چهارم تحقیق مثبت می باشد، یعنی کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق مسئولیت پذیری شخصی در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش غیرمستقیم دارد.

آیا کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش غیرمستقیم دارد؟ در جدول ۵ نتایج تحلیل مسیر برای سوال پنجم گزارش شده است.

جدول ۵- تاثیر غیرمستقیم کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق فرهنگ پذیری

مسیر	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
ترکیب کارورزی با فرهنگ پذیری به صلاحیت حرفه ای	۰/۲۱	۰/۰۵	۹۷/۰۵	۰/۰۰۱

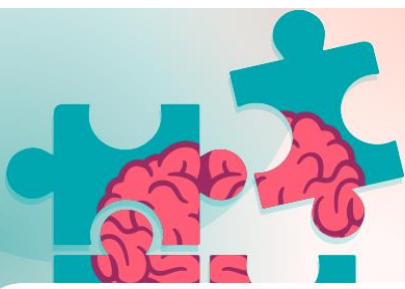
با توجه به جدول ۵ نتایج زیر برآورد شدند: نقش غیرمستقیم استاندارد شده برای مسیر ترکیب کارورزی با فرهنگ پذیری به صلاحیت حرفه ای (۰/۲۱) و آماره تی این مسیر (۹۷/۰۵) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. با توجه به این نتیجه معنی دار، جواب سوال پنجم تحقیق مثبت می باشد، یعنی کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش غیرمستقیم دارد.

۴. بحث و نتیجه گیری

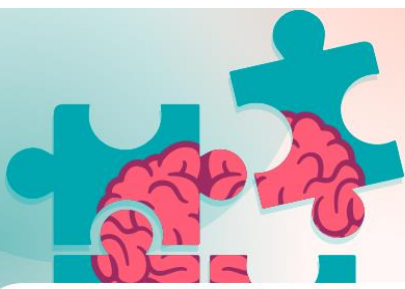
نتایج پژوهش حاضر نشان داد که:

۱. کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای، مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد

۲. مسئولیت پذیری شخصی بر صلاحیت های حرفه ای در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد.

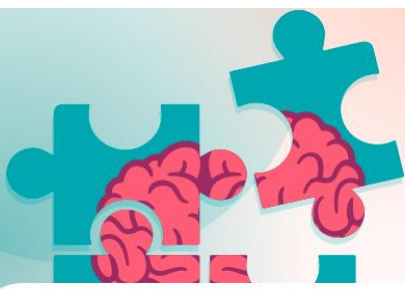
۳. فرهنگ پذیری بر صلاحیت های حرفه ای در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش مستقیم دارد.
۴. کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق مسئولیت پذیری شخصی در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش غیرمستقیم دارد.
۵. کارورزی بر صلاحیت های حرفه ای از طریق فرهنگ پذیری در دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان نقش غیرمستقیم دارد.
نتایج حاصل برای پژوهش حاضر با نتایج محمودی [۲۱] کوهستانی [۲۲] مزروعی و پورشافعی [۲۳] محبی و همکاران [۲۴] قریشی خوراسگانی [۲۵] احمدی پور و همکاران [۲۶] قموشی و همکاران [۲۷] انصاری و همکاران [۲۸] اوبکا [۲۹] زاهورا و همکاران [۳۰] بوردو و همکاران [۳۱]، همخوانی و همپوشانی دارد.
- در تبیین نتیجه اول می توان بیان نمود که کارورزی به عنوان یک عامل مهم باعث می گردد که دانشجویان معلمان در زمان فراگیری علم به مدارس رفته و با شرایط کاری و نحوه تدریس آشنا شده و بر میزان مسئولیت پذیری آنها نسبت به دانش آموزان و تدریس و هماهنگ شدن آنها با فرهنگهای موجود در کشور افزوده شود و این عوامل منجر به افزایش و تقویت صلاحیت حرفه ای آنها در زمینه تدریس شده و خواهند توانست با شناخت سلاقی مختلف و وضعیت تحصیلی و درکی دانش آموزان برای آنها نقشه راه تنظیم نموده و باعث ارائه تدریسی اثربخش و بالا رفتن موفقیت دانش آموزان و تقویت صلاحیت حرفه ای خویشان شوند.
- در تبیین نتیجه دوم می توان بیان نمود که مسئولیت پذیری شخصی مهمترین رکن در افزایش صلاحیت حرفه ای در فرد است و تا زمانی که یک دانشجو معلم در زمینه شغلی که دارد احساس مسئولیت شخصی نداشته باشد، بر میزان علاقه وی بر تدریس افزوده نخواهد شد و وی توان علمی و صلاحیت حرفه ای خود را بالاتر نخواهد برد پس باید در دانشجویان معلمان در قدم اول بر میزان مسئولیت پذیری شخصی و اجتماعی آنها نسبت به خویشان و نسبت به جامعه و اجتماع بیافزاییم تا باعث موفقیت و پیشرفت در دانش آموزان و تقویت صلاحیت حرفه ای در دانشجویان معلمان شویم.
- در تبیین نتیجه سوم باید بیان نمود که کشور ما کشوری با مردمان از فرهنگهای مختلف هستند و وقتی یک دانشجو معلم به روستا یا منطقه ای با فرهنگ متفاوت می رود باید خود را فرهنگ آن منطقه هماهنگ نموده و حتی با پوشیدن لباسهای آنها بتواند با دانش آموزان ارتباط برقرار نموده و باعث ایجاد یک رابطه اعتمادی بین خود و دانش آموزانش شود و حتی والدین نیز به معلم اعتماد خواهند نمود و این باعث خواهد شد تدریس معلم در فضایی آرام و توأم با اعتماد و اطمینان باشد که این فضا منجر به توسعه و تقویت نوع تدریس و صلاحیت حرفه ای و شغلی دانشجویان معلمان خواهد شد و صلاحیت باعث رشد یاددهی یادگیری و رشد پیشرفت تحصیلی و رشد پیشرفت تدریسی معلم خواهد شد.
- در تبیین نتیجه چهارم می توان بیان نمود که کارورزی یعنی آشنا شدن با شرایط واقعی کار و قرار گرفتن در موقعیت کاری، که این موقعیت باعث شناخت نقاط ضعف و قوت یک دانشجویان معلمان شده و باعث می گردد وی با شناخت نقاط ضعف خویش در زمینه رفع آنها و رسیدن به پیشرفت تدریسی و ارائه تدریسی اثربخش که باب میل خود دانشجویان معلمان باشد، اقدام نماید و این عمل باعث می گردد وی روشهای نوین تدریس را پیدا نموده و بر حسب مسئولیتی که در قبال تدریسش دارد از آنها استفاده نماید و باعث گردد که بر میزان صلاحیت علمی و عملی اش افزوده شده و این باعث رشد یاددهی و یادگیری در تدریس وی و رشد پیشرفت و موفقیت در دانش آموزان گردد.
- در تبیین نتیجه پنجم می توان بیان نمود که کارورزی یعنی رفتن معلم به مدارس مختلف از روستاها گرفته تا قسمتهای مختلف شهر و چون در روستا و شهر دانش آموزان از فرهنگهای مختلف حضور دارند، لذا رفتن دانشجویان معلمان به این مناطق باعث خواهد شد آنها خود را فرهنگ منطقه در راستای جلب نظر و اعتماد دانش آموزان هماهنگ نمایند و این عمل باعث ایجاد آرامش فکری و روحی در دانش آموزان گردد و معلمان بتوانند به راحتی با آنها ارتباط برقرار نموده و باعث ایجاد اثر در دانش آموزان شوند و آنها را به سمت یادگیری بهتر و توسعه یاددهی خویش سوق دهند و بر صلاحیت حرفه ای خویشان و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بیافزایند.

دانشجومعلمان از روزی که وارد عرصه تحصیلی می شوند، باید با نوع فرهنگها و مسئولیتی که آنها در قبال تدریس به این فرهنگها دارند، آشنا شوند و با مراتب صلاحیت حرفه ای و تدریسی آشنایت پیدا نموده و بدانند نهایت صلاحیت حرفه ای در امر تدریس چیست و چگونه باید به آن برسند. در این میان کارورزی یک عامل بسیار مهم در زمینه کسب تجربه های لازم برای این امر مهم است و باعث آشنایی دانشجومعلمان با شیوه های تدریس و کلاس داری، آشنایی با فرهنگهای مختلف و آشنایی با نوع رفتار معلمان در قبال شغلشان و قوانین حاکم بر مدرسه و قوانین سیستم آموزشی می گردد و بر میزان مسئولیت پذیری آنها نسبت به خویشتن و نسبت به جامعه می افزاید و با همرنگی دانشجومعلمان با فرهنگها بر نوع تدریس آنها اثر مثبت گذاشته و باعث موفقیت آنها در این امر مهم می گردد. مسئولین امر باید به دانشجومعلمان در زمینه کسب این تجربیات کمک نمایند و بتوانند با توسعه و تقویت مسئولیت پذیری شخصی و اجتماعی آنها و تقویت روحیه همگرایی و فرهنگ پذیری دانشجومعلمان بر تقویت تدریس و یاددهی یادگیری آنها بیفزایند و باعث رسیدن آنها به اوج صلاحیتهای حرفه ای مدنظر سیستم آموزشی شوند و آینده کشور را بابت تربیت معلمانی دلسوز و با تجربه بالا بیمه نمایند.

پژوهش حاضر در روند اجرایی خود با محدودیتهای زیر رو به رو بود: با توجه به اینکه عوامل مختلف در ایجاد و تقویت صلاحیت های حرفه ای دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان نقش دارند، لذا کنترل تمامی متغیرهای دخیل در این عامل در این تحقیق مقدور نبود و از این لحاظ محدودیت وجود دارد. در تعمیم نتیجه حاصله به سایر ارگانها و سیستمهای آموزشی؛ با توجه به اینکه جامعه آماری این پژوهش دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان شهر اورمیه بودند، محدودیت وجود دارد. این پژوهش به صورت مقطعی انجام شده است، به این دلیل، نتیجه گیری درباره علیت را دشوار می سازد. متغیرهای زیادی وجود دارند که خارج از کنترل محقق هستند و می توانند متغیر وابسته «صلاحیت های حرفه ای» را تحت تأثیر قرار دهند.

در نهایت امر براساس نتایج به دست آمده، پیشنهادهای زیر ارائه می شوند: با توجه به اینکه کارورزی بر صلاحیتهای حرفه ای، مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری دانشجومعلمان نقش مستقیم و مثبت و معنادار دارد، پیشنهاد می گردد که بیشتر نمودن کارورزی در دانشگاه فرهنگیان آن را از یک دانشگاه تئوریک به یک دانشگاه عمل گرا تبدیل نموده و باعث تقویت هرچه بیشتر دانشجومعلمان در زمینه های صلاحیتهای حرفه ای، مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری گردید. با توجه به اینکه مسئولیت پذیری شخصی و فرهنگ پذیری بر صلاحیتهای حرفه ای دانشجومعلمان نقش مستقیم و مثبت و معنادار دارند، پیشنهاد می گردد که با آموزشهای مختلف به دانشجومعلمان دیدگاه های آنها به امر تدریس را تقویت نمود و بر میزان مسئولیت آنها در قبال تدریسان آگاهتر نمود و همچنین با فرستادن دانشجومعلمان به نقاط مختلف با فرهنگهای مختلف باعث آشنایی و هماهنگی دانشجومعلمان با این فرهنگها شده و بر رشد تدریس و عملکردشان افزود. با توجه به اینکه کارورزی بر صلاحیتهای حرفه ای از طریق مسئولیت پذیری شخصی دانشجومعلمان نقش غیرمستقیم و مثبت و معنادار دارد، پیشنهاد می گردد که از طریق کارورزی های بیشتر باعث آشنایی دانشجومعلمان با روشهای تدریسی مختلف در معلمان مختلف شد و باعث همکاری دوجانبه معلمان و دانشجومعلمان شد تا بتوانند با اصول تدریس واقعی و کسب تجربه و داشتن احساس مسئولیت نسبت به تدریسان آنها را به سمت تقویت صلاحیتهای حرفه ای سوق داد. با توجه به اینکه کارورزی بر صلاحیتهای حرفه ای از طریق فرهنگ پذیری دانشجومعلمان نقش غیرمستقیم و مثبت و معنادار دارد، پیشنهاد می گردد که با ارسال دانشجومعلمان به مناسق مختلف و آشنایی آنها با معلمان شاغل در این مناطق و آشنایی آنها با فرهنگهای مختلف در جامعه شد و از این طریق باعث رشد عملکردی و رسیدن به صلاحیت تدریسی و علمی و حرفه ای برای دانشجومعلمان شد.

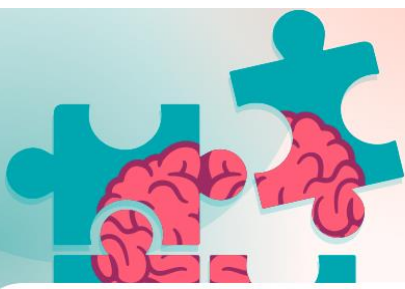

۵. ملاحظات اخلاقی پژوهش

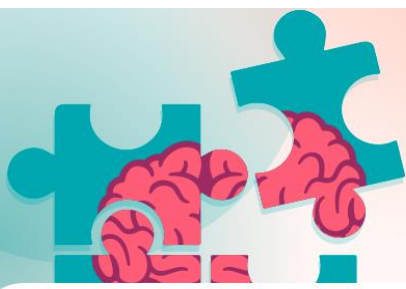
مقاله حاضر از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول استخراج شده است و تمامی نویسندگان در آماده‌سازی مقاله حاضر به یک اندازه سهیم بوده و هیچ تعارض منافی بین آنها وجود نداشته و نویسندگان مقاله حاضر از تمامی افراد، شرکت کنندگان/آزمودنی‌ها و سایر افرادی که جزء نویسندگان نیستند و در اجرای پژوهش با ما همکاری داشته‌اند؛ تشکر و قدردانی می‌کنند.

۶. مراجع

۱. فرزانه، م.، پورکریمی، ج. و عزتی، م. (۱۳۹۴). بررسی رابطه صلاحیت‌های حرفه‌ای با توانمندی روان‌شناختی دبیران دوره متوسطه شهرستان شیروان. فصلنامه علمی پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، ۲(۸): ۶۹-۸۸.
2. Nijveldt, M., Beijaard, D., Brekelmans, M., & et al. (2005). Assessing the interpersonal competence of beginning teachers: The quality of the judgement process. *International Journal of Educational Research*, 43(1-2): 89-102.
۳. دهدار، م.، ارباب، ا.، روشن‌رای، م. و لشکری، ع. (۱۳۹۷). کند و کاو شایستگی‌های معلمان. ماهنامه شباک، ۴(۳۷): ۳۵-۴۲.
4. Huntly H. (2008). Teachers' work: Beginning teachers' conceptions of competence. *The Australian Educational Researcher*, 35(1), 125-145.
۵. دیبایی صابر، م.، عباسی، ع.، فتحی‌وآجارگاه، ک. و صفایی موحد، س. (۱۳۹۹). تبیین مولفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان و تحلیل جایگاه آن در اسناد بالادستی آموزش و پرورش ایران. پژوهش‌های آموزش و یادگیری، ۳(۲): ۱۰۹-۱۲۳.
۶. محمدیان، م.، صالحی عمران، ا. و درزی، ع. (۱۳۹۵). سیستم کارورزی دانشگاه فرهنگیان: قوت، ضعف، فرصت، تهدید، دومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی در ایران، تهران، <https://civilica.com/doc/597538>
7. Fathi Vajargah, K., & Shafiee, N. (2007). Evaluating the quality of the university curriculum (case of adult education curriculum), *Journal of Curriculum Studies*, 1(5), 26-1.
8. Abolhasani, Z., Dehghani, M., Javadipour, M., Salehi, K., & Mohamadhasani, N. (2021). Phenomenological Exploration of the Strengths and Weaknesses of Work and Technology Curriculum Implementation and Strategies to Improve Its Implementation, *Journal of Educational Sciences*, 28(1), 67-88.
9. Mir Heydari, A., Mohammadi Wendishi, Z., & Izadian, F. (2016). Internship; from yesterday to today, the Third International Conference on Research in Science and Technology, 19 June.
10. Parker III, E. T., Kilgo, C. A., Sheets, J. K. E., & Pascarella, E. T. (2016). The differential effects of internship participation on end-of-fourth-year GPA by demographic and institutional characteristics, *Journal of College Student Development*, 57(1), 104-109.
11. Anjum, S. (2020). Impact of internship programs on professional and personal development of business students: a case study from Pakistan, *Future Business Journal*, 6(2), 1-13.

12. Mergler, A., & Shield, P. (2016). Development of the Personal Responsibility Scale for adolescents. *Journal of adolescence*, 51, 50-57.
13. Cai, M. (2022). Influence of Social Media on Corporate Communication Social Responsibility under Entrepreneurial Psychology. *Frontiers in psychology*, 13, 870373.
۱۴. پندار، ز.، آزاد، ا. و سهرابی، ف. (۱۴۰۲). تدوین مدل مسئولیت‌پذیری شخصی بر اساس الگوی ارتباطی خانواده در نوجوانان با نقش واسطه‌ای سبک‌های هویتی. *رویش روان شناسی*، ۱۲(۲): ۶۳-۷۲.
15. Berry, J. W. (2019). *Acculturation: A personal journey across cultures*. Cambridge University Press.
16. Berry, J. W., & Sam, D. L. (Eds.). (2006). *The Cambridge handbook of acculturation psychology* (pp. 27-42). New York, NY, USA:: Cambridge University Press.
17. Baker, C. (2011). *Foundations of bilingual education and bilingualism*. Multilingual matters.
18. Razani, J., Burciaga, J., Madore, M., & Wong, J. (2007). Effects of acculturation on tests of attention and information processing in an ethnically diverse group. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 22(3), 333-341. doi:10.1016/j.acn.2007.01.008
19. Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (5 th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
۲۰. مرادی، م. و رحمانی، م. (۱۳۹۵). بررسی رابطه متقابل زبان و فرهنگ با استفاده از فرضیه نسبیت زبان شناختی. *نقد زبان و ادبیات خارجی*، ۱۲(۱۶): ۲۳۷-۲۵۸.
۲۱. محمودی، م. (۱۴۰۳). شناسایی و تحلیل صلاحیت حرفه ای معلمان آموزش و پرورش استثنایی. *نظریه و عمل در تربیت معلمان*، ۱۰(۱۷): ۱۰۹-۱۲۴.
۲۲. کوهستانی، م. (۱۴۰۲). تحولات آموزش و پرورش و صلاحیت های حرفه ای معلمان، دومین کنفرانس ملی تازه های روانشناسی تکاملی و تربیتی، بندرعباس، <https://civilica.com/doc/1946625>.
۲۳. مزروعی، ن. و پورشافعی، ه. (۱۴۰۲). صلاحیت های حرفه ای معلمان ماهیت ابعاد و کاربردها، دومین کنفرانس ملی تازه های روانشناسی تکاملی و تربیتی، بندرعباس، <https://civilica.com/doc/1946783>.
۲۴. محبی، ع.، فرهوش، م. و یداللهی، س. (۱۴۰۱). سنجش ابعاد صلاحیت های حرفه ای معلمان ایران: مطالعه مروری تلفیقی، *فصلنامه نوآوری های آموزشی*، ۲۱(۸۴): ۲۹-۶۴.
۲۵. قریشی خوراسگانی، م. س. (۱۴۰۱). تأثیر کارورزی بر توسعه فردی و حرفه‌ای دانشجویان: نقش میانجی مهارت. *علوم تربیتی*، ۲۹(۱): ۱۸۵-۲۰۲.
۲۶. احمدی پور، م.، هاشمی، س. ا.، رنجبر، م. و بهروزی، م. (۱۴۰۰). بررسی الگوی صلاحیت های حرفه ای دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان استان بوشهر. *مجله توسعه آموزش جندی شاپور اهواز*، ۱۲: ۲۹۱-۳۰۴.
۲۷. قموشی، ز.، میرکمالی، س. م. و احتشام، ز. (۱۴۰۱). رابطه کانون کنترل و مسئولیت پذیری اجتماعی با میانجی گری اخلاق حرفه ای در بین معلمان ابتدایی شهر ری. *پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره*، ۱۴۰۱(۱۶): ۶۹-۹۱.
28. Ansari, A. N., Bhutta, S., & Ahmad, S. (2024). Teacher Professional Education and Student Learning: A Secondary Analysis of Nationwide Data. 3: 80-104.
29. Obeka, O. N. (2024). Influence of Teachers Qualification on Students' Achievement in English language at the Upper Basic Education Level in Ebonyi State, Nigeria, *British Journal of Education*, Vol.12, Issue 4, 47-56.

30. Zahoor, F., Jumani, N. B., & Malik, S. (2019). Professional Qualifications and Competencies of Teacher Educators and Subject Teachers of Education: Gender Wise Analysis. *Global Regional Review*, IV: 158-167.
31. Bordoh, A., Eshun, I., Kwarteng, P., Osman, Sh., Brew, E., & Bakar, A. (2018). Professional Qualification of Teachers in Teaching and Learning of Social Studies Concepts in the Senior High Schools in Ghana. 25-28.
۳۲. بابایی، ر. (۱۳۹۳). مقایسه صلاحیت حرفه‌ای و الگوی تدریس مورد استفاده بین معلمان فارغ التحصیل از مراکز تربیت معلم و سایر دانشگاه‌ها، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه محقق اردبیلی.
33. Novotorov, A. V. (2001). Perceived impact of internship and practical training programs on professional and personal growth: implications to agricultural and extension education. Iowa State University.
۳۴. عزیزی، ا.، حمیدی، ف. و مشکوه، م. (۱۴۰۲). ساخت، عامل یابی و روایی سنجی مقیاس فرهنگ پذیری برای دانش‌آموزان دوزبانه ایرانی. فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۱۳(۵۲): ۹۰-۱۱۱.
۳۵. احمدی، م. و امانی ساری بگلو، ج. (۱۳۹۵). راهنمای کاربرد نرم افزار لیزرل در تحقیقات رفتاری. ارومیه: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه.